

Aan : Leden van de Vaste Commissie van de Tweede Kamer voor VWS
Van : Patiëntenfederatie NPCF
Onderwerp : hoorzitting fusietoets
Datum : 25 juni 2015
Kopie :
Kenmerk: : 2015-072

Patiëntenfederatie NPCF is bezorgd over het hoge tempo waarin ziekenhuisfusies worden goedgekeurd, zonder dat duidelijk is wat het voordeel is voor patiënten. Aan de fusietoetsing is inmiddels een zorgspecifieke fusietoets toegevoegd. Maar de fusiegolf lijkt niet te stoppen.

Fusiegolf

Van de 162 ziekenhuisorganisaties in 1985 zijn er eind van dit jaar nog 89 over. Die fusies zijn niet altijd in het belang van de patiënt. Voor een verstandig besluit over fusies wil Patiëntenfederatie NPCF dat er vooraf goed wordt getoetst. Een toets die verder gaat dan bereikbaarheid van een ziekenhuis en de vraag en of de procedures goed zijn gevolgd. Wordt de zorg voor patiënten er echt beter van? Op dit moment is de omgeving van een fusieziekenhuis (inwoners, andere aanbieders) wel van die ziekenhuizen afhankelijk, maar ze heeft geen invloed op de besluitvorming. De gevolgen blijven niet beperkt tot het regionale, maar werken ook door in het landelijke zorglandschap. En als fusies kostenverhogend blijken, dan merken alle premiebetalers dat ook.

Samenwerken

Kwaliteitsverbeteringen en behoud van bepaalde functies voor patiënten in een regio worden veelal aangevoerd als argument voor een fusie. Dat kan als het hoogcomplexe en dure zorg betreft. Een patiënt heeft niets aan een zorgverlener die weinig ervaring heeft met een complexe behandeling. Maar te vaak fuseren ziekenhuizen om overeind te blijven, terwijl onduidelijk is wat dit met de kwaliteit doet.

Wij zien meer in samenwerking, meer samenhang in de regio. De patiënt moet inzicht hebben in kwaliteit en mogelijkheden van de verschillende zorgaanbieders. Het schakelen tussen zorgaanbieders daar moet de patiënt geen hinder van ondervinden. Maatschappen moeten meer samenwerken, en ziekenhuizen moeten meer samen doen met

huisartsen, instellingen en voor de patiënt relevante zorgaanbieders.

Samenwerken is niet fuseren. In een goede samenwerking houd je elkaar scherp. Fuseren is onomkeerbaar. Een zorgverzekeraar kan dan niet meer om een contract met een moloch heen want er zijn geen alternatieven. Dat betekent minder keuzevrijheid voor de patiënt en hogere kosten.

Fusietoets

De fusietoets toetst op voldoende concurrentie, en kijkt naar gevolgen van de voorgestelde fusie op kwaliteit en bereikbaarheid van zorg. Maar de toets is nu vooral procedureel. Er wordt geluisterd naar patiënten, maar nog weinig gehandeld naar wat ze zeggen.

Fusies in de zorg hebben niet alleen impact op patiënten, maar op het zorgaanbod voor alle inwoners van een verzorgingsgebied en soms ook daarbuiten. Patiëntenorganisaties en de lokale samenleving moeten daarom meedenken over de meerwaarde van een fusie.

Wat willen wij?

De NZa beoordeelt niet of de fusie nuttig is en gaat niet inhoudelijk in op inbreng van patiënten, personeel of andere betrokkenen. Dus als vanuit de samenleving een argument voor de fusie in twijfel wordt getrokken, dan is dat geen aanleiding voor nader onderzoek.

Dat moet anders. De fusietoets moet ook nagaan of de argumenten kloppen. Daarbij gaat het om onderbouwing van:

- Structurele door de fusie te behalen kwaliteitswinst;
- Veranderingen in bereikbaarheid voor mensen;
- Aantoonbare innovatiemogelijkheden ten behoeve van betere patiëntenzorg;
- Prijseffecten op korte en langere termijn in relatie tot de ontstane marktmacht na fusie;
- Aantoonbare keuzemogelijkheden voor patiënten gedifferentieerd naar doelgroepen en zorgdiensten binnen de regio;
- De te verwachten gevolgen voor het zorglandschap in de regio en daarbuiten.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat toezicht niet stopt na de fusie. Kijk na 2, 5 en 7 jaar of de verwachte effecten zijn behaald. Zijn de compenserende maatregelen voldoende doorgevoerd? Maak de uitkomsten hiervan openbaar.

Tot slot

De fusietoets in zijn huidige vorm schiet tekort. Er zijn maatregelen nodig die samenwerking bevorderen en die fusies tegengaan als die in strijd zijn met het patiënten- en consumentenbelang.